وەزارەتی ناوخۆ
ژمارە: ١٠٣٤٥ لە ٢٠٢٠/٧/٢٣

بەیانی ژمارە (٤٤) ساڵی ٢٠٢٠

دوابەدوای بەیانی ژمارە
(٣-٥-٦-٨-١٠-١١-١٢-١٣-١٤-١٥-١٦-١٧-١٨-١٩-٢٠-٢١-٢٢-٢٣-٢٤-٢٥-٢٦-٢٧-٢٨-٢٩-٣١-٣٤-٣٥-٣٦-٣٧-٣٨-٣٩-٤١-٤٢)
تایبەت بەرێگری کردن لە بڵاوبوونەوەی ڤایروسی (کۆرۆنا) و دوابەدوای کۆبوونەوەی لیژنەی وەزاری بەرەنگاربوونەوەی ڤایرۆسی کۆرۆنا لە ٢٠٢٠/٧/٢١و لە پێناو پاراستنی ئاسایشی تەندروستی هەرێمی کوردستان ، بڕیارماندا بە دەرچوواندنی ئەم بەیانە :

یەکەم:- بەرەچاوکردنی ئاسانکاری زیاتر بۆ ئەو هاووڵاتیانەی کاری رۆژانە و پێویستیان هەیە ، ڕاگرتنی هاتووچۆی ئۆتۆمبێل لە نێوان پارێزگاکانی هەولێر و سلێمانی و دهۆک و هەڵەبجە و ئیدارە سەربەخۆکانی ڕاپەرین و گەرمیان بەردەوام دەبێت .

دووەم:- رێگەپێدان لە نێوان پارێزگا و ئیدارە سەربەخۆکان بەپێی سیستەمی رێگەپێدانی ئەلیکترونی دەبێت کە لەسەر وێب سایتی وەزارەتی ناوخۆ بە ناونیشانی (moi.gov.krd) دانراوە و هاووڵاتیان دەتوانن داوای رێگەپێدان بکەن بەپێی ئەو رێنماییانەی کە لەو سیستەمە دیاری کراوە و پێدانی رەزامەندی ڕێگەپێدان لە دەسەڵاتی پارێزگار و سەرپەرشتیاری ئیدارە سەربەخۆکان دەبێت و پێویستە ئاسانکاری بکرێت بۆ هاتووچۆی هاووڵاتیان بەپێی ئەو سیستەمە .

سێیەم:- پەرلەمانتارانی کوردستان لە پەرلەمانی بەغدا و پەرلەمانتارانی عێراق کە نیشتەجێی هەرێمی کوردستان ڕێگەپێدراون بەهاتووچۆکردنی نێوان هەرێمی کوردستان و پارێزگاکانی عێراق بەڕەچاوکردنی ڕێنماییە تەندروستیەکان ، وپەرلەمانتارانی کوردستان ڕێگەپێدراون بە هاتووچۆکردن لە نێوان پارێزگاکانی هەرێمی کوردستان بە ڕەچاوکردنی ڕێنماییە تەندروستیەکان .

چوارەم: هاتووچۆی دیپلۆماتکارانی بیانی و هێزی هاوپەیمانان لە نێوان پارێزگا و ئیدارە سەربەخۆکان ڕێگەپێدراوە .

پێنجەم: هاتووچۆکردنی ئاژانس و رێکخراوەکانی (UN) ورێکخراوە نێودەوڵەتیەکان رێگە پێدراوە لە سەرتاسەری هەرێمی کوردستان و فەرمانگەی پەیوەندیەکانی دەرەوە رادەسپێردرێت بۆ ئاسانکاری و پێدانی رێگە پێدان بۆ هاتووچۆکردنی رێکخراوە نێودەوڵەتیەکان لە نێوان پارێزگاکان و ئیدارە سەربەخۆکان .

شەشەم:- رێگەپێدانی کۆمپانیاکانی پەیوەندییەکان و کۆمپانیاکانی نەوت لەلایەن وەزارەتی ناوخۆ/ بەرێوەبەرایەتی گشتی دیوان دەبێت بەهەماهەنگی لەگەڵ وەزارەتی گواستنەوە وگەیاندن و وەزارەتی سامانەسروشتیەکان .

حەوتەم:- ئالوگۆری هێزە ئەمنیەکانی ناو هەرێم لەنێوان پارێزگاو ئیدارە سەربەخۆکان تەنها لە رۆژانی (شەممە و چوار شەممە)ی هەموو پانزدە رۆژ جارێک ئەنجام دەدرێت و دەبێت نوسراوی پشتگیری وەزارەتی ناوخۆیان پێ بێت و پێویستە بەر لە (٤٨) کاتژمێر لە دەست پێ کردنی پرۆسەی ئالوگۆرکردنیان ناوەکان ئاراستەیی وەزارەتی ناوخۆ بکرێت .

هەشتەم:- ئالوگۆڕی ئەو هێزە ئەمنیانەی کەلە پارێزگاکانی عێراق ئەرک دەبینن و دانیشتووی هەرێمن بەم میکانیزمەی خوارەوە دەبێت :

١- ناردنی لیستی ناوەکان بۆ نوێنەرایەتی حکومەتی هەرێم لە بەغدا بەر لە (٤٨) کاتژمێر لە دەست پێکردنی پرۆسەی گۆڕینیان .

٢- نوێنەرایەتی حکومەتی هەرێم ناوەکان رەوانەی وەزارەتی ناوخۆی هەرێمی کوردستان دەکات بەمەبەستی رێکخستنی میکانیزمی ئاڵوگۆڕکردنیان .

نۆیەم:-

١- دەروازە سنورییەکانی (پەروێزخان، سەرزێری ، سەیران بەن ، کێلێ ، تەوێلە ، پشتە ، شوشمێ) بە ڕووی گەشتیاران بە داخراوی دەمێننەوە تەنها بۆ ئالوگۆڕی بازرگانی کراوە دەبن .

٢- دەروازە سنوورییەکانی (باشماخ، حاجی ئومەران) کراوە دەبێت بە رووی هاووڵاتی هەرێمی کوردستان کە لە وولاتی ئێران گیریان خواردووە و دەیانەوێت بگەرێنەوە .

٣- ئەو هاووڵاتیانەی هەرێمی کوردستان کە قوتابین لەزانکۆ و پەیمانگەکانی ئێران ،یان نەخۆشن و پێویستیان بەسەردانی پزیشک هەیە لە ووڵاتی ئێران ، بۆ حالەتەکانی بەیەک گەیاندنی خێزان ، لە رێگای سیستەمی ڕێگەپێدانی ئەلیکترۆنی دەتوانن داواکاری پێشکەش بکەن بۆ گەشت کردن بۆ ئەو ووڵاتە .

٤- هەر دوو فرۆکەخانەی نیودەولەتی (هەولێر و سلێمانی) بەردەوام دەبن لە ڕێکخستنی ئەو گەشتە نائاساییانەی کە ئێستا بەردەوامن و ڕێگا دەدرێت بە گەڕانەوەی ئەو هاووڵاتیانەی هەرێم کە لە دەرەوەی ووڵات گیریان خواردووە و گەڕانەوەی هاووڵاتیانی بیانی بۆ ووڵاتیان بەو گەشتانە بەبێ رەزامەندی پێشوەخت .

٥- هەر دوو فرۆکەخانەی نیودەولەتی (هەولێر و سلێمانی) ئامادە سازی تەواو دەکەن بۆ ئاسایی کردن و پێشوازی کردنی گەشتە ئاسمانیە نێو دەولەتیەکان تا رێکەوتی ٢٠٢٠/٨/١ .

٦- لیژنەیەک پێک دێت بەسەرۆکایەتی نوێنەری وەزارەتی ناوخۆ و ئەندامێتی نوێنەرانی وەزارەتی گواستنەوە و گەیاندن و وەزارەتی تەندروستی و فەرمانگەی پەیوەندییەکانی دەرەوە بەمەبەستی دانانی میکانیزمی پێویست بۆ دەست پێکردنی گەشتە ئاساییەکان لە هەر دوو فرۆکەخانەی نیودەولەتی (هەولێر و سلێمانی).

٧- هاتووچۆی هاووڵاتیانی عێراقی و بیانی لە نێوان هەرێمی کوردستان و ووڵاتی تورکیا ئاسایی دەبێت بەپەیڕەوکردنی گشت ڕێنماییە تەندروستیەکان جگە لە هەڵگرانی پاسپۆرتی ئێرانی .

دەیەم :- ئالوگۆڕی بازرگانی بەپێی ئەو ڕێنماییانەی کە پێشووتر بڕیاریان لەسەر دراوە بەردەوام دەبێت و رێگا دەدرێت باری بازرگانی یان سووتەمەنی لە دەروازە سنوورییەکان بێنە هەرێمی کوردستان و بگات بەشوێنی مەبەست بەشوفێری بیانی ، بەمەرجێک لە دەروازەی سنووری لەسەر ئەرکی خۆیان پشکنینی کۆرۆنایان بۆ ئەنجام بدرێت و ئەگەر شوێنی مەبەست پارێزگاکانی عێراق بوو ئەوا ڕێگەپێدراوە ، بەڵام ئەگەر گەرانەوەی شوفێرەکە بۆ هەرێمی کوردستان لە (٥) پێنج رۆژ تێپەربوو ئەوا دووبارە لە خاڵی پشکنینی نێوان هەرێمی کوردستان و پارێزگاکانی عێراق پشکنینی ڤایرۆسی کۆرۆنایان بۆ دەکرێت لەسەر ئەرکی خۆیان و ڕێگا نادرێت بێنە ناو هەرێمی کوردستان تا دەرئەنجامی پشکنین دەرنەچێت .

یانزدەیەم:- هاتووچۆ لە نێوان هەرێمی کوردستان و پارێزگاکانی عێراق ڕێگەپێدراوە بۆ ئەم حالەتانەی خوارەوە :

١- فەرمانبەران .
٢- چارەسەری نەخۆشی .
٣- بازرگان و ئالوگۆری بازرگانی .
٤- جوتیار و خاوەن کێلگە پەلەوەرییەکان و بەلێندەران .
٥- ئەو کەسانەی کە نیشتەجێی هەرێمی کوردستانن و کارتی نیشتمانی یەکێک لەشارەکانی هەرێمی کوردستان یان مۆڵەتی مانەوەیان هەیە .
٦- پێویستە گشت ڕێنماییە تەندروستیەکان ڕەچاوبکرێت لەکاتی ڕێگەپێدان بەو سوودمەندان لەو بڕگانە (١-٢-٣-٤-٥)ی سەرەوە .

دوانزەیەم:- ئەو هاووڵاتیە عێراقی و بیانیانەی کە لە ڕێگا دەروازە سنوورییە ڕێگەپێدراوەکان بۆ هاتنی گەشتیاران و هەر دوو فرۆکەخانەی نێودەوڵەتی هەولێر و سلێمانی دەگەڕێنەوە هەرێمی کوردستان لەسەر ئەرکی خۆیان پشکنینی کۆرۆنایان بۆ دەکرێت و بەلێننامەی لێ وەردەگیرێت کە لە ماڵی خۆی یان لە ژووری هوتێل خۆی کەرەنتین بکات بۆ ئەوە ماوەیەی کە وەزارەتی تەندروستی دەست نیشانی کردووە .

سیانزدەیەم:- پرۆژەکانی وەبەرهێنان و کارگەکان کە پێویستیان بە شارەزایی ئێرانی هەیە بۆ بەردەوام بوونی پرۆژەکانیان داواکارییەکانیان بەپشتگیری لایەنی پەیوەندیدار و نوسراوی پارێزگا یان ئیدارە سەربەخۆکان ئاراستەی وەزارەتی ناوخۆ / بەڕێوەبەرایەتی گشتی دیوان دەکرێت بەمەبەستی ڕێگەپێدان ، و پێویستە لەکاتی هاتنیان گشت ڕێکارە تەندروستیەکان جێبەجێ بکرێت و لەسەر ئەرکی خۆیان پشکنینی ڤایرۆسی کۆرۆنایان بۆ ئەنجام بدرێت و لەشوێنی کارکردنیان لە پرۆژەکان یان لە ژووری هوتێل خۆی کەرەنتین بکات بۆ ئەو ماوەیەی کە وەزارەتی تەندروستی دەست نیشانی کردووە .

چواردەیەم:- بەمەبەستی پشتگیری کردنی جوتیاران و خاوەن کێلگە پەلەوەرییەکان ئاسانکاری تەواو دەکرێت بۆ ناردنی بەرهەمی کشتوکاڵی و پەلەوەری بۆ پارێزگاکانی عێراق .

پانزدەیەم:- هۆڵەکانی وەرزش و لەش جوانی مەڵەوانگەکان و هۆڵی بۆنەکان و ئاهەنگەکان بەداخراوی دەمێنەوە ،و پرسە و سەر قەبران ڕێگەپێدراو نیە و هەر کەسێک سەرپێچی بکات بەبڕی (٣٠٠٠٠٠٠) سێ ملیۆن دینار پێبژاردنی لێ وەردەگیرێت .

شانزدەیەم:- ڕێستۆرانت و کافترییەکان بەپێی مەرجە تەندروستیەکان بەکراوەیی دەمێننەوە .

حەڤدەیەم:- پەیمانگا تایبەتەکان و خولەکانی بەهێزکردن و فێربوونی زمان بەداخراوی دەمێننەوە .

هەژدەیەم:- پێویستە هۆکارەکانی گواستنەوە ڕێنماییەکانی وەزارەتی گواستنەوە و گەیاندن و وەزارەتی تەندروستی جێبەجێ بکەن بەپێچەوانەوە بەبڕی (١٠٠٠٠٠) سەد هەزار دینار بۆ هەر حالەتێک پێبژاردنی لێ وەردەگیرێت .

نۆزدەیەم:- نـوێژی جەژنـی قوربـان و نـوێژی هەینـی لە مزگەوتەکـان ئەنجـام نادرێـت ، و فەرزەکـانی تـری نـوێژکردن بەپێـی ڕێنماییەکـانی وەزارەتـی ئەوقـاف و کاروبـاری ئـایینی و وەزارەتـی تەندروسـتی بەهەماهەنگی لەگەڵ ژووری ئۆپراسیۆنەکان لە پارێزگا و ئیدارە سەربەخۆکان ئەنجام دەدرێت .

بیستەم:-

١- لیـژنەیەک پێکـدێت بەسـەرۆکایەتی نـوێنەری وەزارەتـی نـاوخۆ و ئەنـدامێتی نـوێنەری وەزارەتـی تەندروسـتی و فەرمـانگەی هەمـاهەنگی و بەدواداچـوون لە سـەرۆکایەتی ئەنجـومەنی وەزیـران بەمەبەسـتی سـەردانی کردنـی وەزارەتەکـان و دەسـتە نەبەسـتراوەکان بە وەزارەت بەمەبەسـتی بەدواداچوونی جێبەجێ کردنی ڕێنماییەکانی وەزارەتی تەندروستی لەو شوێنانە و وەرگرتنی ڕێکاری یاسایی بەرامبەر سەرپێچی کاران .

٢-لیـژنەیەک پێکـدێت لە نـوێنەرانی پارێزگـا و ئیـدارە سـەربەخۆکان و تەندروسـتی و پـۆلیس بـۆ ئەو مەبەستانەی لە بڕگەی (١)ی سەرەوە ئاماژەی پێدراوە لەسەر ئاستی پارێزگا و ئیدارە سەربەخۆکان.

بیست ویەکەم:- لەبەر ئەوەی نـۆرینگەی یاریـدەدەری پزیشـکی بـوونە یەکێـک لەئەگەرە سـەرەکییەکانی بڵاوبـوونەوەی ڤایرۆسـی کۆرۆنـا لە ڕێگـای پێـدانی چارەسـەری هەڵە بەو نەخۆشـانەی کە نیشـانەی کۆرۆنایـان هەیە، پێویسـتە لەسـەر پارێزگـار و سەرپەرشـتیاری ئیـدارە سـەربەخۆکان لە مـاوەی ٤٨ کـاتژمێر هەڵسـەنگاندنی بـارو دۆخەکە بـکەن سـەبارەت بەو نۆرینگـانەی کە بـوونەتە هۆکـار بـۆ بڵاوبوونەوەی ڤایرۆسی کۆرۆنا بۆ ئەوەی بڕیاری کۆتایی لەسەر بدرێت .

بیست ودووەم :-

١- دەسەڵات دەدرێت بەپارێزگار و سەرپەرشتیاری ئیـدارە سـەربەخۆکان بـۆ ڕاگەیانـدنی قەدەغەی هـاتوو چۆی تەواو یان سنوردار بەپێی پێویست .

٢- دەسـەڵات دەدرێـت بە پارێزگـار و سەرپەرشـتیاری ئیـدارە سـەربەخۆکان بەمەبەسـتی ڕێگەپێـدان بەکردنەوەی ئەو شوێنە خزمەت گوزارییانەی کە پێویسـتن بـۆ هاووڵاتیـان و داخسـتنی ئەو شـوێنانەی کە سەرپێچی دەکەن .

بیست وسێیەم:- پێویستە دانیشتوانی هەرێمی کوردستان ڕەچاوی ڕێکارەکانی خۆپاراستن بـکەن بەتـایبەتی بەکارهێنانی دەمامک و پەیڕەوکردنی مەودای (٥،١) مەتر لە نێوانیان .

بیست وچوارەم :- سەرۆکی فەرمانگەکانی حکومەتی هەرێمـی کوردسـتان سـەر پشـک دەکـرێن بەمەبەسـتی دەست نیشان کردنی ڕێژەی پێویست بۆ دەوام کردنی فەرمـانبەران و ڕەچـاوکردنی سیسـتەمی نـۆرە (مناوبە) بەشێوەیەک کـارتێکردن نەکـات لە خـاوبوونەوە یـان کەمتەرخەمـی لەو خزمەتگوزارییـانەی کە پێشکەش بە هاووڵاتیان دەکرێت .

بیست و پێنجەم:- ئەم بەیانە لە ڕۆژی دەرچوونیەوە جێبەجێ دەکرێت .

ڕێبەر ئـەحمەد

وەزیـری نـاوخۆ